

**Lynette Šikic-Micanovic,
Mária Mátéffy (eds) *New
Countryside. Culture, Local
Governance and Sustainability
in Rural Development*,
Sapientia, Universitatea
maghiară din Transilvania,
Departamentul de Științe
sociale, 2005 (236 p.)**

Volumul *New Countryside. Culture, Local Governance and Sustainability in Rural Development*, editat de Lynette Šikic-Micanovic și Mária Mátéffy, reprezintă rezultatul cercetărilor și al discuțiilor care au avut loc în cadrul celei de „A patra școli de toamnă în sociologie rurală”, găzduite de Departamentul de Științe sociale al Universității Sapientia, la Miercurea Ciuc, între 16 și 22 septembrie 2004. Prestigioasa serie de școli de toamnă dedicate studiilor rurale a inclus, în anii anteriori, Universitatea din Łódź, Polonia (2001 și 2002) și Praga, Cehia (2003).

Studiile de sociologie rurală au căpătat în ultimii ani o importanță deosebită în Europa, în general, și în Europa Centrală și de Est, în particular, deși în această zonă, și din cauza resurselor limitate, domeniul se află încă în afara preocupărilor academice și de cercetare principale. Astfel, unul dintre scopurile fundamentale ale școlilor de sociologie rurală este de a contribui la dezvoltarea acestei importante direcții de studiu prin reunirea activităților de cercetare și predare cu studiile orientate spre probleme specifice și aplicabilitate practică (Leo Granberg, „Preface” în Šikic-Micanovic și Mátéffy, p. 7). În contextul lărgirii Uniunii Europene, noile țări membre au nevoie de cercetări substanțiale în domeniul studiilor și dezvoltării rurale, atât pentru propriile zone de interes, cât și pentru cele localizate în țările vecine.

Articolul care deschide colecția este „Regionalization and Regional Centres in Slovenia – Key Factors of Sustainable Rurality and Cultural Identity”, în care Uroš Brankovič aduce în discuție două tipuri de centre rurale existente în Slovenia, arătând că unul dintre ele, printre altele și datorită plasării geografice și a influenței țărilor vecine, a beneficiat de o dezvoltare dinamică, în timp ce altul are încă nevoie de sprijin pentru a putea face față cerințelor Uniunii Europene. Brankovič arată că un proces de regionalizare aplicat corect poate asigura centrului Maribor, și altor trei centre din Slovenia de est, instrumente pentru dezvoltare și o dezvoltare durabilă, lucru ce va duce nu numai la obținerea de beneficii economico-sociale și la împiedicarea depopulării regiunii, dar va contribui și la păstrarea identității naționale slovene.

Trei studii din volum se ocupă de situația zonelor rurale din Ungaria. Ildikó Kneisz, în „On the Way to Creating a «New» Countryside in Hungary”, vorbește despre înțelesurile termenului „la țară” (*countryside*), care a ajuns să se refere nu numai la zonele rurale, ci la orice zonă care se află în afara marilor orașe, ba, mai mult, uneori poate să însemne orice parte a țării în afara Budapestei, căpătând, din diverse motive, și o conotație peiorativă. Articolul trece în revistă succint principalele caracteristici ale zonelor rurale, atât economice, cât și non-economice, arătând că transformările sociale și economice din ultimii zece ani au afectat în mod negativ zonele rurale, conducând la fenomene precum depopularea, șomajul, sărăcia, îmbătrânirea populației. În articolul „Organic Farming in Hungary.

How the Agricultural Support System and Rural Development Policy Affect Organic Farmers”, Boldizsár Megyesi arată cum fermele organice și motivațiile fermierilor organici din Ungaria s-au schimbat odată cu interesul acordat acestui tip de producție de către factorii de decizie. Problemele specifice acestui tip de producție, care a intrat în atenția politicilor agricole la începutul anilor '90, poate și ca urmare a unei mode (și modele) vest-europene, sunt la mai multe niveluri. Întrebarea lansată de Megyesi se referă la profitabilitatea investițiilor substanțiale în ferme pentru a le transforma în ferme organice, însă fără a le ajuta să găsească și o piață pentru desfacerea produselor obținute. Un alt studiu a cărui zonă de interes este Ungaria, „Folklore in New Social Movements. The Dancehouse Phenomenon”, aparține lui Ildikó Nagy și își propune analiza fenomenului *dancehouse* (discotecă) și caracteristicile acestuia ca mișcare socială care a început în anii 1970 și s-a constituit într-o subcultură. Nagy analizează acest fenomen din perspectivă istorică, socială și politică, arătând că mișcarea *dancehouse* și locurile de desfășurare s-au constituit într-o adevărată contracultură.

Evea Kuèerová, în „Sustainability and Cultural Transformation after Flood in a Czech Village”, analizează consecințele sociale ale inundației din august 2002 care a afectat Praga și alte două regiuni, consecințe mai grave decât cele înregistrate în cazul inundațiilor din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea. Kuèerová consideră că studiile asupra acestui tip de criză trebuie să se concentreze, pe lângă efectele economice majore, și pe tipul particular de șoc societal care a dus la paralizarea, pe termen relativ îndelungat, a sistemelor tehnic, de servicii și chiar de securitate. Ea analizează urmările specifice asupra reorientării dezvoltării exogene și endogene în zonele rurale.

Articolul Máriei Mátéffy, „The Role of Agricultural Expansion in the Economic Development of Harghita County’s Rural Area”, și cel al lui Alin Rus, „The Nedei Holidays: New Countryside Culture in Two Regions in the Hunedoara County”, au ca subiect două zone rurale din România. Primul se ocupă de problemele practice întâmpinate în procesele de extindere și consiliere agricole, oferind, de asemenea, și soluții pentru forurile administrative interesate. Cel de-al doilea analizează o sărbătoare rurală, „Nedei”, urmărind să arate felul în care transformările acestei sărbători ciobănești, de-a lungul timpului, reflectă schimbări la nivelul mentalităților, tradițiilor, al sistemului economic și al societății în general.

Blagica Sekovska, în „Rural Exclusion and Sustainability in New Macedonian Countryside” analizează schimbările produse la nivelul zonelor rurale din Macedonia, unde peste 85% din teritoriul este reprezentat de sate și unde trăiește aproximativ 40% din populația totală. Satele macedonene au trecut printr-un proces de schimbări rapide în ultimele decenii, dar, pe lângă aspectele pozitive, au existat și câteva schimbări negative pe care Sekovska le are în vedere. Deagrarizarea intensivă și exodul populației au contribuit la devastarea rurală masivă și la inhibarea populației rurale, la care s-au adăugat schimbările la nivelul structurilor sociale, care au fost reduse la numai două categorii sociale. Autoarea consideră că singura soluție pentru această zonă este abordarea multidimensională, întrucât aceasta promovează principiile economice, sociale și naturale specifice dezvoltării durabile.

Studiul „Coping with Crisis in the Post-Communist Countryside. Mutual Support and Community Attachment in Rural Russia” realizat de Oane Visser, extrem de documentat și amplu, analizează strategiile

utilizate de angajații marilor întreprinderi fermiere în încercarea de a face față declinului acestora. În acest scop sunt examinate rețelele inter-gospodărești și legătura cu comunitatea dintr-o perspectivă comparativă la nivelul schimbării sociale, luându-se în considerare atât diferențierea regională, cât și cea între situațiile sociale din cadrul întreprinderilor fermiere puternice și al celor slabe.

Emilija Kairyte, încearcă să identifice cele mai importante obstacole și stimulente externe și interne ale dezvoltării rurale în Lituania. „Local Governance, Culture and Social Capital in the Lithuanian Countryside”. Scopul cercetării este de a explora formele de capital social necesare

dezvoltării locale și de a examina condițiile pentru posibile programe de dezvoltare rurală în Lituania.

Deși eterogene, cercetările volumului *New Countryside. Culture, Local Governance and Sustainability in Rural Development*, acoperă aspecte diverse ale sociologiei rurale și zone geografice diferite, volumul este util și relevant tocmai prin diversitatea și bogăția de informație. Astfel, poate fi o sinteză interesantă pentru studenții în științe sociale, pentru cercetătorii interesați de situația dezvoltării rurale, dar și pentru factorii de decizie preocupați de dificultățile și posibilitățile specifice zonelor rurale din Europa Centrală și de Est.

Theodora-Eliza Văcărescu